

ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้และของตกแต่งบ้านจากวัสดุทอเสื่อกก
Design and Development of Products and Decorative from Material Woven Mat.

อัสฎางค์ รอไรสง^{1*} วิชัย เกษอรุณศรี² และสินีนาถ รามฤทธิ์³
Assadang Rothaisong^{1*}, Wichai Kedaroonsri² and Sineenart Ramrit³

¹สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

²สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail address: tapexassa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาบริบทและการผลิตงานทอเสื่อกก ของกลุ่มตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 2.เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้ ของที่ระลึก และของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่อกก 3.เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่อกก ของกลุ่มผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของสินค้าที่เหมาะสมได้แก่ 1.ผลิตภัณฑ์ของใช้ ประกอบด้วย เบาะนั่ง ที่นอนม้วน และกระเป๋าใส่ของ 2.ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก ประกอบด้วย กระเป๋าใส่ซองส้ม ตะเกียบ หมอนรองคอ กระเป๋าสะพายข้าง 3.ผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่ง ประกอบด้วย กระเป๋าแขวนผนัง ม่านหน้าต่างแบบพับ โต๊ะนั่ง ส่วนผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ที่มีต่อการต้นแบบผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์เบาะนั่งพื้น มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D.=0.51) ส่วนผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึกมีระดับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าใส่ซองส้ม ตะเกียบมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D.=0.64) และผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งมีระดับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าแขวนผนังมากที่สุด ($\bar{x} = 4.47$, S.D.=0.51) สรุปได้ว่าการพัฒนาสินค้าแปรรูปงานทอเสื่อกกที่สอดคล้องกับรูปแบบที่ผู้บริโภคและกลุ่มผู้จำหน่ายมีความพึงพอใจ เป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านให้สามารถเผยแพร่เป็นมรดกไปยั้งของลูกหลาน ส่งเสริมรายได้สร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นและชุมชน ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นจากการสร้างระบบนิเวศการเพาะปลูก เกิดความสมดุลของกระบวนการผลิตด้านทรัพยากรวัตถุดิบและทรัพยากรแรงงานในท้องถิ่นให้เกิดรายได้ สร้างการหมุนเวียนเศรษฐกิจ เกิดระบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่ง, งานทอเสื่อกก, กลุ่มทำด้วยด้วยใจรัก, ตำบลพรสำราญ

Abstract

The research aimed (1) To study the production of woven reed mats and their appliance in Porn Samran Sub-district Khu-Muang District Buriram Province. (2) To design and develop the appliance, the souvenir and decorations by using woven reed mats as the material, and (3) To assess the suppliers and consumer's satisfaction on the mat product as the prototype. The findings showed that (1) futon for sitting, futon mattress and pouch were appropriate as the appliance product. (2) Cutlery and chopsticks bag, neck

pillow and shoulder bag were appropriate as souvenir product and (3) Wall hanging bag, folding window curtain and sitting table were appropriate as the decoration product. The results of the suppliers and consumers' satisfaction indicated that the futon for sitting as appliance product ($\bar{x} = 4.57$, S.D.=0.51), cutlery and chopstick bag as souvenir product ($\bar{x} = 4.52$, S.D.=0.64), wall hanging bag as decoration product ($\bar{x} = 4.47$, S.D.=0.51) were the most satisfaction for each type of product. The development of processed products in this woven reed mats. Conservation of local wisdom, local handicrafts. Can be published as a legacy to the descendants. Promote local and community income. Use local resources from planting ecosystems. Balance of production process on material resources and local labor resources generate revenue. Create a spinning economy to sustainable development system.

Keywords : Products of use and decorative , woven reed mats , Tum Duy Rak group Porn Samran Subdistrict

บทนำ

ปัจจุบันการผลิตสินค้าประเภทงานหัตถกรรม มีพัฒนาเป็นการแปรรูปสินค้า สร้างรายได้จากการจำหน่าย งานทอเสื่อเป็นอาชีพเสริมของชาวเกษตรกรรม ถือเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านตามภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ผู้ผลิตคือกลุ่มสตรีแม่บ้านและผู้สูงอายุ และการใช้วัตถุดิบจากแหล่งธรรมชาติในพื้นที่ ได้มีการถ่ายทอดความรู้งานหัตถกรรมที่มีคุณค่าต่อชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น ถือเป็นการรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรม ในการพัฒนาสินค้าเพื่อการจำหน่ายนั้น ผู้ผลิตจะต้องศึกษาหาความรู้ทางด้านแนวคิด รูปทรง กรรมวิธีการผลิต จนกระทั่งเกิดความชำนาญ ในการแปรรูปเป็นสินค้า ให้ผลผลิตเกิดประโยชน์ต่อชุมชน คือ การใช้เสื่อในครอบครัว และการจำหน่ายสร้างรายได้แก่ชุมชน (พิทักษ์ น้อยวงศ์, 2544 : 57)

กลุ่มผู้ผลิตงานทอเสื่ออกในพื้นที่ ตำบลพรสวรรค์ อำเภอกุเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สืบจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือการทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งหลังจากการว่างเว้นจากฤดูกาลทำนา ก็จะรวมตัวกันมาทอเสื่ออก สำหรับใช้ในครัวเรือน และนำออกจำหน่าย เป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว สมาชิกแม่บ้านได้มีการรวมตัวกันถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาให้แก่บุตรหลานในชุมชน

สินค้าที่มีอยู่ยังไม่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์มาเป็นสินค้าที่ประโยชน์ใช้สอย จึงเป็นปัจจัยที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่ออก เพิ่มมูลค่าขึ้นมาเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ดังนั้นทางผู้ผลิตก็ควรที่ผลิตสินค้าให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น ประกอบการศึกษาโครงการวิจัยชุดเรื่อง การออกแบบบ้านเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนด้วยนวัตกรรมวัสดุพื้นถิ่น โดยมุ่งเน้นการบูรณาการวิจัยนำวัสดุท้องถิ่น คือ วัสดุกก มาพัฒนาแปรรูปเพื่อสร้างประโยชน์ ในลักษณะการวิจัยด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่วนด้านโครงการย่อยของสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มุ่งเน้นการแปรรูปเสื่ออกพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้านจากวัสดุงานทอเสื่ออก จะต้องมีการศึกษาเพื่อค้นหาวิธีการออกแบบสร้างสรรค์การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ให้เกิดความชำนาญของฝีมือแรงงานในการผลิตสินค้าให้ได้ ออกมาอย่างมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ สร้างชื่อเสียงแก่ชุมชน เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์การใช้งานอย่างสูงสุด การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างระบบการออกแบบอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชนและกลุ่ม ยังขาดการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จึงเป็นปัจจัยที่ควรจะนำมาศึกษาพัฒนาเป็นกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

จากข้อมูลดังกล่าวคณะผู้วิจัยนำเอาองค์ความรู้ด้านหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการออกแบบอย่างยั่งยืน โดยมีแนวคิดจะทำวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้าน จากงานทอเสื่ออก กลุ่มตำบลพรสำราญ ตำบลตุมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อสร้างจุดเด่นของวัฒนธรรมเพิ่มมูลค่าให้กับงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น เป็นมรดกไปยังของลูกหลาน เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกัน อย่าง ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นจากการสร้างระบบนิเวศ การเพาะปลูกต้นกกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เกิดความสมดุลของกระบวนการผลิตด้านทรัพยากรวัตถุดิบ และทรัพยากรแรงงานโดยมุ่งเน้นการสร้างงานหัตถกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลพรสำราญ จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เกิดการสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ สู้ความมั่นคงและยั่งยืนของชุมชน ตอบสนองการศึกษาวิจัย ชุดโครงการ เรื่อง การออกแบบบ้านเพื่อการท่องเที่ยว ในชุมชนด้วยนวัตกรรมวัสดุพื้นถิ่น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาบริบทและการผลิตงานทอเสื่ออก ของกลุ่มตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้ และของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่ออก กลุ่มตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่ออกของกลุ่มผู้จำหน่าย และผู้บริโภค

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่ออก เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเพื่อเตรียมการวิจัย

- 1.1 ศึกษาข้อมูลภาคตำราทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.2 ศึกษาบริบทกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 สร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
- 1.4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.5 วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูล
- 1.6 ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่ออก
- 1.7 ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 1.8 สร้างต้นแบบสินค้าของที่ระลึกจากงานทอเสื่ออก
- 1.9 ประเมินผลความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่งบ้าน จากวัสดุทอเสื่ออก
- 1.10 สรุปผลและขอเสนอแนะ รายงานผลการวิจัย
- 1.11 นำเสนอทางกลุ่มเพื่อปรับปรุงพัฒนา

2. การกำหนดกลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 2.1 กลุ่มประชากรในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ผลิตงานทอเสื่ออกในพื้นที่ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มผู้ผลิตภายในพื้นที่ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาตามขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลขั้นตอนศึกษาบริบทและการผลิตงานทอเสื่ออก ของกลุ่มทำด้วยใจรัก บ้านจันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีสมาชิกเป็นคนที่อยู่ในชุมชนทั้งหมด 12 คน ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 14 บ้านจันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190 ติดต่อ : ประธานกลุ่ม นางพอน

ดาบรัมย์ รองประธาน นางทองคุณ ศิริ รองประธาน
นางแหวน จัตงูเหลือม

ในการทอเสื่อกกมีการประชุมแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น การสร้างลวดลายสร้างเสริมรายได้ให้กับ
ชุมชนเป็นอย่างดี ยังมีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภูมิ
ปัญญาให้แก่บุตรหลานในชุมชน และผู้ที่สนใจจะ
ศึกษา ขาดการส่งเสริมเรื่องช่องทางการจำหน่าย และ
การแปรรูปสินค้าของที่ระลึกให้มีความหลากหลาย

การทอเสื่อกกของกลุ่มทำด้วยใจรัก สืบจาก
คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ
การทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งหลังจากการว่างเว้นจาก
ฤดูกาลทำนา ชาวบ้านส่วนหนึ่งได้ออกไปรับจ้าง
ทำงานทั่วไป ส่วนที่ยังคงอยู่ในพื้นที่ก็จะร่วมตัวกันมา
ทอเสื่อกก ไว้ใช้ในครัวเรือน และนำออกจำหน่ายบ้าง
และได้รับการยอมรับในระดับหนึ่งจนถึงปัจจุบันจาก
การทอเสื่อปูลาดธรรมชาติ ต่อมาได้มีการดัดแปลงเป็น
เสื่อแบบพับ และมีลวดลาย ยกดอกเป็นลายชนิดต่างๆ
ลวดลายตามรูปทรงธรรมชาติ

ต่อมาทางกลุ่มชุมชนทำด้วยใจรัก ได้มีการ
แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ แต่พบว่าผลิตภัณฑ์สินค้า
ประเภทกระเป๋า เพียงชนิดเดียว เพื่อเพิ่มมูลค่าในการ
จำหน่าย มีต้องการพัฒนาแปรรูปสินค้าของที่ระลึก
ประเภทต่างๆ และผู้ผลิตยังต้องการเรียนรู้ทักษะใน
กระบวนการผลิตแปรรูป

การแปรรูปมาเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อการ
จำหน่าย ต้องอาศัยการเรียนรู้ด้านรูปแบบสินค้าที่
ต้องการ กระบวนการแปรรูป ซึ่งน่าจะเพิ่มมูลค่าใน
การจำหน่ายได้ จึงได้มีการสำรวจความต้องการที่จะ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ การแปรรูปเสื่อกกเป็นผลิตภัณฑ์
ต่างๆ ให้มีรูปแบบที่หลากหลายและทันสมัย และเป็น
ที่ต้องการของตลาดส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับ
ชุมชน ต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐใน
การจัดช่องทางการจำหน่ายให้เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น

สินค้าที่ผลิตและจำหน่ายแก่ผู้บริโภค
นักท่องเที่ยว พอที่จะสรุปได้ว่ามีรูปแบบผลิตภัณฑ์
ทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ 1.เสื่อปูนั่งชนิดม้วน เป็น
การทอลายขัดพื้นฐาน โดยมีการสลัษของการย้อม
ต้นกก เสื่อชนิดนี้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มีการใช้
งานกันอยู่ทุกครัวเรือน บริเวณปลายขอบนิยมใช้วัสดุ

ผ้าเย็บในการเก็บริม วัสดุของเสื่อจึงมีขนาดยาวตาม
ลำต้นกก ขนาดของเสื่อกกชนิดม้วน ขึ้นอยู่กับความ
ยาวลำต้นของกก โดยที่นิยมผลิตได้แก่ ขนาดความ
กว้าง 1.20-1.50 เมตร ส่วนขนาดความยาวประมาณ
1.80 -2.00 เมตร 2.เสื่อปูนั่งชนิดพับ เป็นการทอ
ลายขัดพื้นฐาน โดยมีการสลัษของการย้อมต้นกก
เหมือนกันกับเสื่อปูนั่งชนิดพับ เสื่อชนิดนี้นิยมใช้กัน
มาก เนื่องจากมีความสะดวกในการเคลื่อนย้าย การ
ใช้งานสามารถพับ ทำให้ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บ
บริเวณปลายขอบนิยมใช้วัสดุผ้าเย็บในการเก็บริม
ขนาดของเสื่อจึงมีขนาดยาวน้อยกว่าชนิดแรก ขนาด
ของเสื่อกกชนิดพับ 3 ทบ ขึ้นอยู่กับความยาวลำต้น
ของกก โดยที่นิยมผลิตได้แก่ ขนาดความกว้าง 1.20
เมตร ส่วนขนาดความยาวประมาณ 1.80 เมตร 3.
ผลิตภัณฑ์กระเป๋าหิ้ว ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีการแปรรูป
การทอลายให้มีสีสันที่น่าสใจ มีด้ามจับ ส่วนตัว
โครงสร้างได้นำเอาผ้าไหมเย็บติดเพิ่มความโดดเด่น
ให้แก่ผลิตภัณฑ์ บริเวณปลายขอบนิยมใช้วัสดุผ้าเย็บ
ในการเก็บริม หน้าที่การใช้งานของกระเป๋าใช้เก็บใช้
สิ่งของใช้

ลวดลายการทอเสื่อกกของกลุ่มทำด้วยใจรัก
เกิดจากการคัดลอกลายจากการทอผ้าไหมและผ้าฝ้าย
ลวดลายวัฒนธรรมทางอีสาน นำลายมาใช้ในการทอ
เสื่อกก ลักษณะลวดลายมีการดัดทอนรูปทรงมาจาก
ธรรมชาติ แต่ทางกลุ่มยังไม่มีการคิดค้นการทอ
ลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มเองและยังต้องการ
พัฒนาต่อยอดในการออกแบบลวดลาย

2. สรุปผลการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป
สินค้า จากงานทอเสื่อกก ของกลุ่มทำด้วยใจรัก บ้าน
จันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

2.1 การศึกษาความต้องการรูปแบบ
ผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มทำด้วยใจรัก บ้านจันทน์ ตำบลพร
สำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อการพัฒนา
แปรรูปงานทอเสื่อกก ผู้สินค้าประเภทต่างๆ โดยการ
ออกแบบแบบร่าง

จากการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เก็บ
ข้อมูลความต้องการของผู้ผลิต จากการสัมภาษณ์ ทำ
ให้ทราบถึงความต้องการของสินค้างานทอเสื่อกก

สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1.) สินค้าผลิตภัณฑ์ของใช้ 2.) สินค้าผลิตภัณฑ์ที่ระลึก 3.) สินค้าผลิตภัณฑ์เครื่องประดับตกแต่ง ผู้วิจัยได้นำผลสรุปการวิเคราะห์ความต้องการรูปแบบสินค้าของกลุ่มกลุ่มทำด้วยใจรัก บ้านจันทัน ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ นำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์จากงานทอเสื่อกก โดยการสร้างแบบร่าง (Idea Sketch) จากความต้องการของกลุ่มผู้ผลิต ขั้นตอนการสร้างแบบร่าง ด้านละ 5 แบบ ออกมาทั้งหมดเป็น 15 รูปแบบ เพื่อผ่านกระบวนการคัดเลือกรูปแบบ

2.2 การออกแบบแบบร่าง เพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก โดยการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก โดยใช้ทฤษฎีหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผลจากการออกแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 15 รูปแบบ มาประกอบการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน การวิเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสม โดยใช้ทฤษฎีหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากแบบร่างหมายเลข 1 – 15 ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมในการพัฒนามา ดังนี้

ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ 3 อันดับสูงสุด ดังนี้ 1. เบาะนั่งพื้น ได้ค่าคะแนนสูงสุดอันดับที่ 1 โดยได้ค่าคะแนนที่ 23 คะแนน 2. ที่นอนม้วนเก็บ ได้ค่าคะแนนสูงสุดอันดับที่ 2 โดยได้ค่าคะแนนที่ 22 คะแนน 3. กระเป๋าใส่ของ ได้ค่าคะแนนอันดับที่ 3 โดยได้ค่าคะแนนที่ 21 คะแนน

ผลิตภัณฑ์ประเภทของของที่ระลึก 3 อันดับสูงสุด ดังนี้ 1. กระเป๋าใส่ซอง ส้อม ตะเกียบ ได้ค่าคะแนนสูงสุดอันดับที่ 1 โดยได้ค่าคะแนนที่ 24 คะแนน 2. หมอนรองคอในรถยนต์ ได้ค่าคะแนนอันดับที่ 2 โดยได้ค่าคะแนนที่ 23 คะแนน 3. กระเป๋าสะพายข้าง ได้ค่าคะแนนอันดับที่ 3 โดยได้ค่าคะแนนที่ 22 คะแนน

ผลิตภัณฑ์ประเภทของของตกแต่ง 3 อันดับสูงสุด ดังนี้ 1. กระเป๋าแขวนผนัง ตะเกียบ ได้ค่าคะแนนสูงสุดอันดับที่ 1 โดยได้ค่าคะแนนที่ 23 คะแนน 2. ม่านหน้าต่างแบบพับ ได้ค่าคะแนนอันดับที่ 2 โดยได้ค่าคะแนนที่ 22 คะแนน 3. โต๊ะนั่งพื้น ได้ค่าคะแนนอันดับที่ 3 โดยได้ค่าคะแนนที่ 21 คะแนน

เมื่อได้รูปแบบที่ต้องการทั้ง 9 รูปแบบ จึงได้นำมาสร้างเป็นภาพ SKETCH DESIGN และ แล้วจึงแบบนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการผลิต เพื่อพิจารณารูปแบบที่เหมาะสม

2.3 การออกแบบและการเขียนแบบ

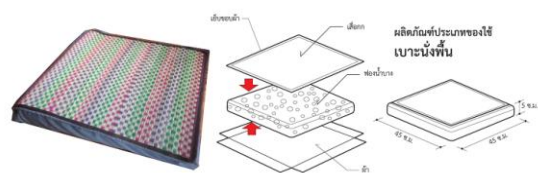
ผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก และการสร้างต้นแบบเพื่อการผลิต เพื่อนำไปประเมินความพึงพอใจ ผลจากการวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก คือ ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ 1. เบาะนั่ง 2. ที่นอนม้วน 3. กระเป๋าใส่ ผลิตภัณฑ์ประเภทของของที่ระลึก 1. กระเป๋าใส่ซอง ส้อม ตะเกียบ 2. หมอนรองคอใน 3. กระเป๋าสะพายข้าง ผลิตภัณฑ์ประเภทของของตกแต่ง 1. กระเป๋าแขวนผนัง 2. ม่านหน้าต่างแบบพับ 3. โต๊ะนั่ง

2.4 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและการเขียนแบบผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก และการสร้างต้นแบบเพื่อการผลิต และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการผลิตมาปรับปรุงพัฒนาสู่การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จากทอเสื่อกก เพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค

รูปที่ 1 ผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกกทั้งหมด 9 รูปแบบ
ที่มา: แบบร่างผลิตภัณฑ์แปรรูปงานทอเสื่อกก

รูปที่ 2 ต้นแบบผลิตภัณฑ์เบาะนั่งพื้น
ที่มา: แบบร่างผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกกประเภทของใช้

อภิปรายผล

จากผลสรุปในการศึกษาการศึกษาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้ของที่ระลึกและของตกแต่งบ้าน จากวัสดุท่อเสือกก กลุ่มตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ งานวิจัยในครั้งนี้ การศึกษาบริบทของกลุ่มท่อเสือกกทำด้วยไจรัก บ้านจันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีการผลิตสินค้าหัตถกรรมงานท่อเสือกก เสื้อปลาดชนิดม้วน เสื้อแบบพับ และทางกลุ่มมีการพัฒนาการแปรรูปมาเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อการจำหน่าย เพียงรูปแบบเดียว คือ กระเป๋าใส่ของรูปฟักทอง จึงมีความต้องการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าในการจำหน่าย ให้มีรูปแบบที่หลากหลายและทันสมัย และเป็นที่ต้องการของตลาดส่งเสริมการสร้างรายได้ ลดลดการท่อเสือกกของกลุ่มทำด้วยไจรัก เกิดจากการคัดลอกจากการท่อเสือกกใหม่และผ้าฝ้ายลดลดวัฒนธรรมทางอีสาน นำลายมาใช้ในการท่อเสือกก ลักษณะลดลดมีการตัดทอนรูปทรง มาจากธรรมชาติ แต่ทางกลุ่มยังไม่มีการคิดค้นการท่อเสือกก ลดลด ที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มเองและยังต้องการพัฒนาต่อยอดในการออกแบบลดลด สอดคล้องกับงานวิจัย รัชนีภักดิ์ ธิเดช (2554: บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมล้านนาและเอกลักษณ์ลดลดล้านนา เพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานของใช้ของตกแต่งและของที่ระลึก เป็นแนวทางการศึกษากระบวนการผลิตเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ให้แก่กลุ่มทำด้วยไจรัก บ้านจันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สรุปผลการวิจัย

ด้วยประสบการณ์ในการแปรรูปงานท่อเสือกกเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าของใช้ ของที่ระลึกและของตกแต่งบ้านนั้น ผู้ผลิตมีความชำนาญในการคลี่คลายรูปแบบ มีทักษะในการเย็บ แต่จำเป็นต้องถ่ายทอดให้กับกลุ่มแม่บ้านในชุมชนให้เกิดความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้จัดเวทีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน ค่ายอาสาพัฒนา ศูนย์หนองขวางการถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบ

บ้านพักอาศัยผู้สูงอายุด้วยนวัตกรรมวัสดุพื้นดิน เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2560 ณ ศูนย์บริการการศึกษาหนองขวาง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต.พรสำราญ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์

จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์งานท่อเสือกก กลุ่มทำด้วยไจรัก บ้านจันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์สินค้าของใช้ ของที่ระลึก และของตกแต่งบ้านนั้น ทั้ง 9 รูปแบบ สามารถนำไปเป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อการจำหน่าย ส่งเสริมรายได้สร้างความเจริญแก่ท้องถิ่น และชุมชน เพิ่มมูลค่าของงานท่อเสือกกให้เป็นที่ยอมรับ และเพิ่มรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น และเป็นการอนุรักษ์งานหัตถกรรมการท่อเสือกก ที่กำลังจะสูญหาย ให้มีแนวทางในการประยุกต์และพัฒนาให้มากขึ้น การเผยแพร่ อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาให้คงอยู่ต่อไปเกิดความสมดุลในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นนี้เฉพาะปลูกต้นกกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตอบสนองการสร้างระบบความยั่งยืนแก่ชุมชนและเศรษฐกิจต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้และของตกแต่งบ้าน จากวัสดุท่อเสือกก โครงการวิจัยครั้งนี้ได้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้มอบทุนสนับสนุนการวิจัย ขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มทำด้วยไจรัก บ้านจันทน์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนร้านจำหน่ายสินค้างานหัตถกรรม ภายในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์วิชัย เกษอรุณศรี และอาจารย์ สีนัด รามฤทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นผู้ร่วมวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษาด้านการออกแบบ และตรวจสอบแบบร่าง ที่ใช้ในการ

ออกแบบผลิตภัณฑ์งานทอเสื่อกก ให้คำแนะนำในการ
แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้โครงการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัย
เรื่อง ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้และของ
ตกแต่งบ้านจากวัสดุทอเสื่อกก เป็นข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์ต่อการนำไปต่อยอดสู่งานวิจัย และการ
นำไปใช้ประโยชน์ในงานสร้างสรรค์ของผู้สนใจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นิรัช สุตสังข์.(2548).การวิจัยการออกแบบผลิต
ภัณฑ์อุตสาหกรรม.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์.
- พิทักษ์ น้อยวงศ์.(2544).ลดลายสาน.ภาควิชา
ทัศนศิลป์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณฑลีส ศาสนนันท์.(2550).เพื่อการสร้างสรรค์
นวัตกรรมและวิศวกรรมย่อหรือย.พิมพ์
ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ.(2539).ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน.
กรุงเทพฯ:คอมแพคพรีน.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร.(2550).ออกแบบเฟอร์นิเจอร์.
กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .
(2550).การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย.